ԱՒԵՏԱՒԵՐ

«ԱՀԱ ԵՍ ՁԵԶԻ ՄԵԾ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵՏԻՍ ԿՈՒՏԱՄ» : ՂՈՒԿ . Բ . 10 .

ՀԱՏՈՐ 26 . ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ . ԱՊՐԻԼ 30 . 1873 . ԹԻՒ 18

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Համաձայնութեամբ եկուր շնորհաց աթոռին : — Ի՞նչ է պատճառը : —Կրօնական արթնութիւն մը ի՞նչպէս կրնայ յառաջ գալ : —Իտալիոյ մէջ Աւետարանական եկեղեցիներ : —Դժգոհներուն համար առակ մը : —Մարմնոյ համար տասը պատուիրանք : —Աշխատութիւն : —Բրդաստանի համար առակ : —Փառաբանութիւն : —Ամերիկայէն նամակ մը : —Ձամբորդութիւն : —Քաղաքական լուրեր : —Նորատիպ տետրակ : —Շուկայի գիներ :

ՀԱՄԱՐՁԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԵԿՈՒՐ ՇՆՈՐՀԱՑ ԱԹՈՌԻՆ

ԿԱՅՍՐ մը իր դժուարութեանը դէմ արհամարհութիւն մը եղած կը համարէր, երբ մէկը դողդողալով աղերսագիր կը մատուցանէր անոր, որպէս թէ տարակուսելով անոր չնորհացը վրայ. Այսպէս Աստուած կ'ուզէ որ, երբ մենք մեր աղերսները կը մատուցանենք անոր, հաւատոյ կատարեալ վստահութեամբ մատուցանենք, առանց երկբայելու թէ արդեօք ընդունելի պիտի ըլլան անոնք թէ ոչ, կամ թէ անոնց պատասխանը պիտի ընդունինք թէ ոչ :

Ի՞ՆՉ Է ՊԱՏՃԱՌԸ

Փոքր տղայ մը իր մահուան կէսին մէջ յորդորելով իր հայրն ապաշխարութեան՝ ըսաւ անոր . « Հայր , ահա ես երկինք կ'երթամ . ի՞նչ է պատճառը որ Քրիստոս չես սիրեր , ըսէ որ անոր պատասխան տամ" : Լալագին հայրը տղուն դեռ պատասխան չտուած՝ անիկա ննջեց ի Քրիստոս :

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՐԹՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿՐՆԱՅ ՅԱՌԱՋ ԳԱԼ

Կրօնական արթնութեան համար պահանջուած առաջին բանն է զգալ անոր կարևորութիւնը , և սրտանց փափաքիլ անոր :

Աստուծմէ պէտք է խնդրել զայն : Ճշմարիտ արթնութիւնն Աստուծոյ գործն է . անկէ կու գայ իբրև պատասխան անկեղծութեամբ , հաւատով և Թախանձանօք եղած աղօթից , ծածուկ և հրապարակական աղօթից : Շատ անգամ եկեղեցւոյ մը ծոմապահութեան և աղօթքի նուիրած օրերէն անմիջապէս ետքը կու գայ : Երբեմն ալ , ցաղկոթայ ըրածին պէս (Ծննդ . Լբ . 24—30) , մէկ կամ երկու կամ աւելի ճշմարտապէս հոգևոր քրիստոնէից Աստուծոյ հետ աղօթքի մէջ չարունակ մրցելուն արդիւնքն է :

Արթնութեան մը գալուն կ'օգնեն այն քրիստոնեաները որ եկեղեցւոյն խաղաղութեանը , բարեպաշտութեանը և հոգևորութեանը համար կ'աշխատին , և որ մանաւանդ իրենց կամքն ու իրաւունքը կը զոհեն ուրիշներուն օգտին համար : Ամեն օր Աստուծոյ հետ քալելը՝ ինչպէս Ենովք և Նոյ քալեցին , այն ոգին ունենալը որ Յիսուս վարդապետին իր աշակերտներուն ոտքերը լուալ տուաւ (Յովհ . ԺԳ . 4—17) , Մովսէսի պէս փորձութեանց համբերելը՝ որպէս թէ « Անտեսանելին տեսնելով" (Երբ . ԺԱ . 27) , և չանալը հոգիներ փրկել՝ ինչպէս Պօղոս ըրաւ (Գործ . Ի . 19—21) , ասոնց ամենը սովորական միջոցներ են յարատև արթնութեան : Այն առիթները որ Հեթանոսները կը ստիպուէին ըսելու , « Տեսէք , ինչպէս այս քրիստոնեաներն իրար կը սիրեն" , հաղարաւոր անհաւատներ կը հարկադրուէին քրիստոսի հաւատալու : Երբ աշխարհ կը տեսնէ քրիստոնեայ մը որ յայտնապէս ուրիշ աշխարհի մը համար կ'ապրի , չիտակ , արդար , ճշմարտախօս , բարեսէր , ամէն բանի մէջ Յիսուս քրիստոսի բուն հետևող , այնպիսի քրիստոնեան շատ բան կ'ընէ արթնութեան մը օրհնութիւնները բերելու նկատմամբ : Ուրիշ որ և իցէ յատուկ միջոցներ չեն կրնար ասոնց տեղը բռնել :

Բայց ամպիոնէ տրուած քարոզները ոճէն ալ արթնութիւնը շատ կախում ունի : Շատ քրիստոնեայ պաշտոնեայք եկեղեցւոյ , ճշմարտապէս կը փափաքին օգուտ ընել , և արդարև անոնց քարոզները բարոյականի և ուրիշ նկատմամբ օգտակար են , բայց մարդիկ մեղքի վրայով արթնցնելու և ապաշխարութեան բերելու յատուկ յարմարութիւն չունին : Ասոնք բարոյականութեան քարոզիչները են , ոչ թէ Աւետարանական ապաշխարութեան : Այս կէտին վրայ պիտի խօսինք ուրիշ յօդուածի մը մէջ :

ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

« Իտալական Ազատ Եկեղեցի" կոչուած եկեղեցւոյն չորրորդ ընդհանուր ժողովը եղաւ Հռոմ անցեալ Դեկտեմբերի մէջ , և տևեց եօթն օր : Այս ժողովը Իտալիոյ մէջ բրիստոսի դործին բարեկամներուն այնպիսի մեծ քաջալերութիւն մը տուած է , որ Աւետարանի ընթերցողը անտարակոյս (թէև անկէ ի վեր բաւական ժամանակ անցած է) անոր վրայ տրուելու տեղեկութիւնները դոհութեամբ մտիկ պիտի ընեն :

Իտալիոյ այլևայլ քաղաքներուն մէջ հաստատուած քանի և եօթն բողոքական եկեղեցեաց կողմէն երեսփոխանները ներկայ դանուեցան այս ժողովին : Ուրիշ քանի մը եկեղեցիներ ալ ղրկեցին հոն նուիրակներ , բայց առանց դոհացուցիչ վկայական թուղթերու : Ո-րովհետև ասիկա Առաքելոյ ժամանակէն ի վեր Հռոմի մէջ եղած առաջին Աւետարանական ժողովը էր , արտաքին եկեղեցիներն ալ մեծ հետաքրքրութիւն ցուցուցին անոր , և այս պատճառաւ Անգղիոյ և Ամերիկայի Աւետարանական ընկերութեանց կողմէն վեց երեսփոխան , ուրիշ շատ օտար բրիստոնեայ բարեկամներ ալ ներկայ դանուեցան :

Իտալիոյ ազատ եկեղեցիներն ուղղակի կապակցութիւն մը չունին օտար բրիս-

տունեայ ընկերութեանց հետ, և այլ այլ դաւանութիւնէ եղող Բողոքական եկեղեցեաց և ոչ մէկուն անունն իրենց վրայ առած են։ Իրենց մէջ Միութիւն մը կազմած և սահմանադրութիւն մը ընդունած են, տարին անգամ մը ընդհանուր ժողով կ'ընեն, իրենց գործերն իրենք կը տեսնեն, և գործելու մասին բոլորովին անկախ են։ Սակայն աղատութեան հետ այնպէս լաւ կարգ և կանոն կը պահեն, որ Ամերիկայի և Անգղիոյ մէջ շատ կը գովուին։

Այս եկեղեցիներն Իտալիոյ մէջ մեծամեծ դժուարութեանց հանդիպած են, ոչ թէ կառավարութեան կողմէն, այլ այնպիսի անձանց կողմէն որ թշնամի են Աւետարանին, և կամ այս եկեղեցիներուն աղատ կառավարուելու սկզբունքին։ Այս դժուարութեանց նկատմամբ Լոնտոնցի Տօքթոր Ուատտինկթըն ժողովին առաջին նիստին ըրած ուղերձին մէջ ըսաւ թէ Իտալիոյ Աւետարանական եկեղեցեաց վիճակը շատ նման է Անգղիոյ Բողոքական եկեղեցեաց վիճակին Բարեկարգութեան ժամանակը։ Սոյն անձը հետևեալ խրատը տուաւ Իտալիոյ Աւետարանական եկեղեցիներուն. «Նախատանաց փոխանակ նախատինք, սպառնալեաց փոխանակ սպառնալիք, չարեաց փոխանակ չարիք մի հատուցանէք։ Սպառնալեաց մէջ տկարութիւն կայ, հպարտութեան մէջ տկարութիւն կայ, տնաւարծութեան մէջ տկարութիւն կայ, բայց խոնարհութեան մէջ զօրութիւն, համբերութեան մէջ զօրութիւն, Յիսուս Քրիստոսի մէջ զօրութիւն կայ։ Անոր փակէք»։

Այս եկեղեցիներն իրենք անցեալ տարի 6,000 Անգղիական լիրա տուին, 6,000 ալ դուրսի երկիրներու մէջ այլ և այլ դաւանութեանց վերաբերեալ Քրիստոնեաներէ ընդունեցան՝ Իտալիոյ մէջ Աւետարանի քարոզութեան գործին համար։

Իտալիոյ մէջ Աւետարանի քարոզութեան գործն էր ժողովին ուշադրութիւնը դրաւող գլխաւոր բանը։ Այս նիւթին վրայ շատ ընդարձակ և լիուլի խօսուեցաւ սա չորս կէտերուն նկատմամբ, այսինքն թէ Ո՞ւր պարտին Աւետարանը քարոզել, Ո՞ր քարոզուելու է անիկա, Ո՞ւր քարոզուելու է, Եւ քարոզուելու է։ Իտալիոյ Հասարակաց Խորհրդարանին առենադպիրներէն մին, որ Բողոքական եղբայր մըն է, բաւ առ բաւ դրեց ժողովին մէջ խօսուած ճառերը, որոնք ընդհատ պիտի հրատարակուին տպագրութեամբ։

Տերութեան նօտար մը կանչուեցաւ օր մը, և կարդաւորեալ կերպով դրի առաւ ժողովին գործերը։ Այս գրութիւնը ստորագրուեցաւ ժողովին բոլոր պաշտօնական անդամներէն՝ Իտալիոյ Աւետարանական եկեղեցեաց Հռոմի մէջ դումարուած այս առաջին ժողովին գործերը վաւերացնելու համար ապագայ գարերուն, և ապա նոյն գրութիւնը դրուեցաւ Իտալիոյ Տերութեան դիւանատան մէջ ի պահեստ։

Ժողովին ներկայ դտնուող երեսփոխանք դեռ չգրուած, պատեհութիւն ունեցան գնելու օրինակներ Նոր Կտակարանին Իտալերէն թարգմանութեան 10,000 օրինակէ բաղկացեալ առաջին տպագրութենէն։ Տպարանն ուր այս տպագրութիւնը եղաւ՝ Սուրբ Պետրոսի հրապարակին մուտքին վրայ է, Պապին վատիկան կոչուած պալատին դէմդիմաց։

Իտալիոյ մէջ կան ուրիշ շատ Բողոքական եկեղեցիներ որոնք վաղուընէ ցոյց հետ և ուրիշ Աւետարանական Քրիստոնէից հետ կապակցութիւն ունին, բայց վերոյիշեալ «Իտալական Աւետ. եկեղեցւոյն» հետ ներքին կապակցութեան մէջ չեն։

ԴԺԳՈՀՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱԿ ՄԸ

«Ականջներս ի՞նչ երկայն են», ըսաւ ինքնիրեն յանկարծ մը. «ի՛նչպէս կրնամ աղատիլ ասոնցմէ. օդաչոխութեան փորձ մը ընեմ»։ Այսպէս շատ մը տեղ պատեցաւ, բայց երբ նորէն իր առջի տեղը դարձաւ, սա տարբերութիւնը միայն գտաւ որ ականջներն ևս աւելի մեծցած էին։ Էշը տակաւին էշ էր։

ՄԱՐՄՆՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՍ�ը ՊԱՏՈՒԻՐԱՆՔ

1. Բան կարի չանա որ մարմնոյդ կազմութիւնը, եթէ տկար է, զօրանայ։
2. Նայէ որ առոյգլարար կերպարուր միայն ուտես։
3. Ամէն օր բաւական երկայն շարժում մը ըրէ քալելով։
4. Նայէ որ մաքուր չուր խմես։
5. Քանա բաւական քանակութեամբ մաքուր օդ շնչել։
6. Քառասնչորս ժամն անդամ մը ութ ժամէն պակաս մի քնանար։
7. Մաքրութեան վոյթ ատր։
8. Նայէ որ քու բոլոր սովորութիւններդ կանոնաւոր ըլլան։
9. Զսխատր, այլ ոչ չափազանց դբօսանք ըրէ։
10. Օգտակար և միտքը սրող գործ մը ղբաղէ։

Ա.ՅԼ ԵՒ Ա.ՅԼ.Ր

Տօքթոր Լիվինկսթըն կ'ըսէ թէ Ափրիկէի մէջ իր առջի ճամբորդութեանատեն այնպիսի դժուար ցեղի մը հանդիպեցաւ, որ խղճահար կերպով կը սոսկար լոկ մը կամ մէզուկ մը սպանելէ, բայց միանդամայն այն կոմպրոմն ամենէն սոսկալի մարդակեր ցեղն այն էր։

«Լոնտոն Թէլէկրաֆ» կոչուած լրագրէն 29,010 035 օրինակ ծախուեցաւ 1872 ին Յուլիսի 1 էն մինչև Դեկտեմբերի 24։ Եթէ այս թիւը օրերուն վրայ բաժնենք, ամէն օր 190,855 օրինակ ծախուած պիտի գտնենք։ Աչխարհիս վրայ ասկէ աւելի ծախուած օր ըսած օրական լրագիր չկայ։

Անգղիոյ Հասարակաց Խորհրդարանին Նախագահը մտերս իր աշխատասէրները հատաքելով խնացուց թէ զանազան իրեն բաժանորդ ընել կ'ուզէ, և մանակից իր կալուածներէ յառաջ եկած շահուն։

Աւետաբերի համար։

ՔՐԴԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ՏՏԱԿ

1872 ին մէջ Քրդաստանի համար տրուած այլև այլ նուէրք։

Անթէպի եղբայրութենէն (12 լիրա)	1,200
Խարբերդու եղբայրութենէն . . .	684
Պրուսայի եղբայրութենէն	330
Պրուսայի Աւետարանական տղոցմէ .	20
Խարբերդցի բարեկամէ մը	100
Մինաս Աղա Մամճեան Նիկոմիդիացի	43
Գումար, ողջ դրամ,	2,377

Անթաբցւոց ստակը իրենց յատուկ աչակերտին տրուած է՝ ճամբորդութեան ծախուց, խարբերդ կարդացած տեսն շաբաթականի ու քարոզչութեան տեսն ամսականի համար։ Այս աչակերտն է Պր. Մկրտիչ Անդրէասեան, որ իր ուսման ընթացքը լմնցուցած է, և հիմա կը դործէ Փարդին ի Քրդաստան։

Խարբերդցւոց տուած ստակը ծախք եղած է Ռէվասնու վարժապետ Պր. Պետրոս Ալանեանին կրթութեանը համար։ Աւորը տրուած է նաև մաս մը Պրուսայի ստակէն և այլ անձնական նուէրներու գումարէն, և մնացած ստակէն ալ իրեն պիտի տրուի, քանի որ վարժապետութիւն կ'ընէ ի Ռէվասնու։

Պրուսայի տղոց մէճիտիէովը ալ Քըրդերէն դասագիրք ղրկուեցաւ յիշեալ վարժապետին հետ։

Քրդաստանի դործը հոգացողք պարտին նաև ջերմեռանդութեամբ աղօթել, որ իրենց նուէրներուն հետ Աստուծոյ օրհնութիւնն ու դործակցութիւնն ալ երթայ ի Քրդաստան։

Կ. Փ. Բրուսեան

Խարբերդ Մարտ. 1873

Աւետարերի համար։

ՓԱՌԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԵՒԹ. Ա. 10—14։

1 Ա՛ստուած, դուն ես վերհ Արարիչ,
Տիեզերաց հըզօր Հաստիչ.
Երկրին հիմերը դուն դըրիր,
Մատամբդ ըզերկին տարածեցիր։
Ծառադ կ'ուզէ ըզքեզ օրհնել,
Փառք քեզ փրկչիդ վերառաքել։

2 Հարկաւ երկինք կը կորսըւին.
Մաշած լաթի հաւասարին,
Վերարկուի պէս կը պատառես,
Նորոգ ձեւի կը փոխարկես.
Իսկ անփոփոխ դուն կաս ու մնաս.
Ոչ տարիներդ լինին պակաս։

3 Հրեշտակներուն երբէք չքսիր
Իշխանութեամբ աչ կողմն նստիր.
Գերադոյն էն կ'յայտնանակէ
Թշնամիներ կոխան կ'ընէ.
Հզօր ե՛ս դու ըզդիդ ճիտես.
Ո՛հ նա միայն ըլլայ ինձ յոյս։

4 Ա՛րդ ծառաներդ կը խընամես,
Ի նեղութեան չառնես անտես,
Որք փրկութեան ժառանգորդ են,
Հրեշտակք նոցա սպասաւորն են։
Եկուր, ո՛վ Տէր, իմ ըղձալիս,
Ա՛յցելութեան ինձ թշուառիս։

Մուշ Թ. Մ. Մ. ՏԱՐՕՆՑԻ

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆ ՆԱՄԱԿ ՄԸ
(Տաճկերէն Ա.-եփաբերէն Խոբէմանոաճ)

Նիւ Էյվըն՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց փոնսելվանիոյի գաւառին երկու երեսէլի քաղաքներէն մէկն է։ Գրեթէ կոսմանդնուպոլսոյ լայնութեան աստիճանին մէջ է, եւ Նիւ Եորքէն իբր 70 մղոն դէպ ի հիւսիս կ'ընկայ։ Ս.ժմոյ բնակիչը կը հաշուուի իբր 55 հազար, ուստի եւ Նիւ Եորքի եւ Պոսթոնի չափ բազմամարդ չէ։ Իբր 20 տարի առաջ 20 հազար բնակիչ միայն ունէր։ Փողոցները 20–30 կանգուն լայն են. երկու կողմէն հետի գացողներու համար մայթեր (գալարըըմ) կան, որոնց մէջտեղն այնպէս ընդարձակ է որ քանի մը կառք դիւրաւ կրնան երթեւեկել։ Իրարու կից տուներ չատ քիչ կը գտնուին. չատերուն մէջտեղերը պարտէզ մը կամ բակ մը կայ։ Այս քաղքին նշանաւոր մէկ բանն ալ ծառերուն չատութիւնն է։ Խօսքս քաղքին մէջ կամ բոլորտիքը գտնուած պարտիզայ ծառերուն համար չէ, այլ փողոցներուն երկու կողմերը կարգաւ տնկուած ծառերուն համար է։ Ամէնք բոլոր քաղքին մէջ 20 հազարէ աւելի են, այնպէս որ ամառուան եղանակին քանի քանի փողոցներ լայն եւ բարձր կանաչ կամարով մը կը պահպանուին արեգական տաքութենէն։ Մնձնի կոչուած այս ծառերն իրենց չափաւորութենէն զատ մեծութեամբ ալ նշանաւոր են, եւ կ'երեւի թէ անոնց մէ չատերը քաղքին չինուելեան ատենը (1638 ին) տնկուածներն են։

Գիշերները փողոցներուն մէջ կաղի կանթեղներ կը վառին, ուստի եւ լապտեր կրելու հարկ չկայ։

Հասարակաց համար ալ երկու ընդարձակ հրապարակ կամ պարտէզ կայ, որոնց մէկը Ո-ե-ն-բըրկ Ըսթ-եյր կը կոչուի, եւ միւսը՝ Կրէյ։ Այս վերջինը՝ գօլէճի քաղին արեւելեան կողմը իբր վաթսուն արտավար, եւ բոլորտիքը մնծամեծ կնձնի ծառերով պատած քառակուսի երկիր է, մէջտեղը խոտաւէտ է եւ անօսր տնկուած ծառերով զարդարեալ։

Գերեզմանոցն ալ յիշուելու արժանի է։ Ասիկա իբր 70 արտավար ընդարձակ դաշտ մըն է քաղքին հիւսիսային ծայրը, երեք կողմէն քարաչէն որմով մը պատած, առջակողմն ալ բարձր երկաթեայ վանդակով զոյուած է. ասիկա թէ մեռելոց եւ թէ կենդանեաց համար չատ դեղեցիկ տեղ մըն է։ Մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը չիտակ ճամբաներով բաժնուած է, եւ բոլոր այս ճամբաներուն երկու դիերը մնծաւ մասամբ այլեւայլ դեղեցիկ տեսակներէ մշտադալար ծառեր տնկուած են։ Ատոնցմէ զատ բոլոր դերեզմանիներուն մէջտեղերը խոտաւէտ, երբեմն նաեւ ծաղկաւէտ են. հոն կը տեսնուին նաեւ իւյիշատակ ննջեցելոց ձեան պէս սպիտակ մարմարիոնէ, քանդակագործին հնարագիտութեամբն ալ այլեւայլ գաղափար կամ նշանակութիւն յայտնող դեղեցիկ արձաններ։ Թէ ատոնք եւ թէ տեսակ տեսակ կրանիթ քարէ սիւներն՝ այս ընդարձակ դրախտի նման տեղոյն բնական դեղեցկութիւնն աւելցնելով, տեսնողներուն սրտերուն մէջ չատ ազդու ղգացումներ կը զարթուցանեն։

(Պէտք ընթանայ)

Աւետարերի համար։

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
(Աւետաբերէն 17 թուոյն յաջորդած և վերջ։)

5. Պատած տեղերս, քաղաքներ ու դիւղեր, Տէրունական Սուրբ ըուան առ հասարակ եղծումը ժողովուրդին մէջ չատ անգամ տեսած եմ. բայց այս տարեդլխոյ առին աւելի զարմանալին տեսայ։ Երուկի Ցուհաննայ Մէտրօպոլիտ Գեր. Եպիսկոպոսը իր առաջնորդական թեմերն այցելութեան ելած ըլլալով, Պալըքէսէր ալ եկաւ, բայց թէ մուած եւ թէ եղած աւուր ճամբորդութիւնները Կիրակի օր ըրաւ։ Ժողովուրդին Կիրակին աւրելու ամբարշտական սեղքը մեղադրելի է, բայց ո՞չ ապաքէն ալ աւելի մեղադրելի է բարձրաստիճան եկեղեցականի մը ամէն աղագ աչքին առջեւ Տէրունական Սուրբ օրն անպատիւ ընելը (ԵԼ. Ի. 8—11)։ Եւ՞րբ պիտի ըլլայ որ եկեղեցականք սրտի արմնութիւն ուննան, որ զգուշանան զայթակղութիւն տալէ։ Ի՜նչ օրինապահ ու անմեղադրելի վարք պարտին ունենալ անոնք ժողովուրդին առջեւ։

6. Մըխալիճ. Տեղւոյս Բողոքականք թէ կրօնից կողմանէ եւ թէ քաղաքականապէս խեղճ վիճակի մէջ են։ Գարողիչ եւ դըպրոց չունին. թէպետ պէտք եղած քաղաքական արտօնութիւններն ունին թէ Բարձրագոյն Դռնէն եւ թէ տեղւոյն Վալիէն։ Բայց այն արտօնութիւնները չատ անգամ անզօրծադրելի կ'ըլլան. եւ Լուսաւորչական ազգայնոց կողմանէ եղած թելադրութեամբ երբեմն նեղութիւններ կը պատահին անոնց։ Մօտ օրերս Բողոքականաց ազգապետ որոշեալ անձը, թելադրութեամբ մը իբրեւ ոստիկանութեան անհնազանդ ղպպարտեւելով, չարաթ իրիկուն մը բանտարկուեցաւ, եւ հետեւեալ օրը ուրիշ քանի մը եղբարք դացին սխալ հասկըցողութիւնը չիտկելով բանտարկեալը խնդրելու։ Բայց անոնք ալ բանտարկուելով, այն սիրակին բանտի մէջ անցուցին։ Չոն եղած առենս ուրիշ բանտարկեալի մը համար գայմագամ Պէյին քով դացի, նա ալ չնորհեց բանտարկեալ եղբօր արձակումը։ Եթէ գայմագամ Պէյ եղբայրներուն իրաւամբ պահանջած քանի մը բաները կատարէ, կը յուսամ թէ ամէն վէճ եւ գըժտութիւն պիտի վերնայ։

Ձամբորդութիւնս 98 օր տեւեց։ Սուրբ Գիրքէն եւ անոր մասերէն 82 կոր ծախուած է. ատոնցմէ եկած ստակն է 639.20 ղրչ։ Ուրիշ այլեւայլ դիրքերէ ծախուած է 77 կոր, եկած ստակն է 298.20 ղրչ. իսկ տետրակներէ եւ Աւետարերներէ 332.10 ղրչ. ընդամէնը 159 կոր, եւ եկած ստակը 1,270.10 ղրչ։

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ
(1) Ինչպէս որ երկրագործն իր ձեռքի երկաթ գործիքով ապառաժի նման խիտ հողեր չատ քրտինք թափելով պղտաբեր հողի կը դարձնէ, նոյնպէս Աւետարանչական աշխատութիւնք խստացեալ սրտերու վրայ ունին սրբազան ազդեցութիւն մը պղտաբեր ապագայ բերելու։ Ուստի թող եկեղեցիք եւ այս գործին վերակացութիւն ընող արժանապատիւ անձինք վարժ Աւետարանիչներ ղրկին պէտք եղած տեղեր։

(2) Աւելի աղէկ է որ ամէն Աւետարանչութեան կայան տարածէ ըստ կարողութեան իր գործը, որպէս զի կարող ըլլայ չարունակ պաշտօնեայ մը պահել ուր որ արմնութիւն երեւան կ'ելլէ, եւ մանչերու եւ աղջկանց դպրոց հաստատել, քան թէ իր կարողութենէն վեր չատ տեղեր արմընցունէ, պէտք եղած տեղեր չնորհոյ միջոցներն առանց պատրաստած ըլլալու, ապա թէ ոչ եղած արմնութիւնք ոչ թէ օգտակար այլ վնասակար կ'ըլլան։ Տես նաեւ տարեցոյս Աւետարեր, երես 27։

(3) Երկու կամ երեք տարիէ ի վեր Ցոյն ժողովուրդն աւելի դիրք առնել սկսած է, բայց Ցոյն կղերն ալ ձեռքէն եկածը կ'ընէ որ ժողովուրդն իր թմրութենէն չարթնայ։

(4) Երբ Սուրբ Գրոց տարածմամբ լուսաւորութիւն կու դայ, ցաւալի է որ աւարչաւութիւնն ու զեղխութիւնն ալ անոր վոխարէն չատ չ'երթայ։ Ուստի աղաչենք Շնորհաց Հօր որ կենդանարար Սուրբ Հոգին ղրկէ ասոյենան կենալով եւ ամբարշտութեան «դէմ դրօշ» կանգնէ։ Եսայ. ԽԹ. 19։

Մ. Տ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Պրուսա, Մարտ 29, 1873։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ապրիլ 18 ըստ Յուն. եւ Ապրիլ 30 ըստ Լատ. 1873.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Անցեալ շաբթուան Աւետաբերի մէջ յիշուած պաշտօնէից փոփոխութեանց վրայ յետոյ աւելցան հետեւեալները։

Լիւգաֆի պաշտօնեայ ձեվտէթ փաշա հասարակաց կրթութեան պաշտօնեայ անուանուեցաւ փոխանակ Բեամիլ փաշայի, որ Տէրութեան խորհրդոյ անդամ եղաւ։ Սերեասթիոյ դաւառին նախկին ընդհանուր կուսակալ Խուրշիտ փաշա՝ ձեվտէթ փաշայի տեղ Լիւգաֆի պաշտօնեայ եղաւ։ Թագի էմտին փաշա փոխանակ Ադրիանուպոլսոյ՝ Սերեասթիոյ կուսակալ դրուեցաւ, և Սերեասթիոյ նախկին կուսակալ Հաճի Իզզէթ փաշա անուանուեցաւ կուսակալ Ադրիանուպոլսոյ։

— Տաճկաստանի մէջ բնակող Պարսիկները դատաստանական գործերու մէջ իբրեւ Օսմանեան հպատակ նկատելու որոշման դէմ Պարսից Դեսպանին առ Բարձրագոյն Դուռն ըրած բողոքին պատասխան տրուած է նոյն Բարձրագոյն Դրան կողմէն։ Այս պատասխանին մէջ Օսմանեան կառավարութիւնը կը պնդէ թէ այս երկու Տէրութեանց մէջտեղ դաշինք մը չկայ, զոր հիմ բռնելով Պարսիկներն իրաւունք ունենան իրենց համար արտօնութիւն պահանջել Օսմանեան իրաւասութենէն աղատ ըլլալու։

— Բազմաթիւ Պարսիկները, որոնց թամպուրահի խանին մէջ բռնուած ըլլալն Աւետաբերի 16 թուոյն մէջ յիշուեցաւ, բոլորն ալ ազատ թողուեցան, բայ ի չորս հոգիէ որոնք յիշեալ խռովութեան պարագլուխներն էին։

— Մայրաքաղքիս մէջ բնակող եւրոպացի դեղարուեստագէտք վիճնայի արուեստահանդէսին համար կոստանդնուպոլսի և անոր շրջականերուն կաղապարը կը պատրաստեն գաճէ և ծամուած թուղթէ։ Այս կաղապարը պիտի ըլլայ 40 ոտնաչափ երկայն և 12 ոտնաչափ լայն, և ճշդիւ պիտի ցուցընէ այս քաղաքն իր հրապարակական շէնքերովը, փողոցներովը, նաև անոր բոլորտիքը գտնուած գերեզմաններովնիրը և պոսֆորի գեղերը։ Այս կաղապարին շինութեանը համար 2,000 Օսմանեան լիրա ծախք պիտի ըլլայ։

— Ապրիլի 8|20ին Իզմիրի մէջ հրդեհ մը պատահելով 7 մեծ տուն, 5 խանութ և Ոստիկանութեան կայան մը այրած է։ Եղած կորուստը 3,000 լիրայի կը հաշուուի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Յունաստանի Պատգամաւորաց ժողովին մէջ արդի պաշտօնէից հակառակ եղող այլ և այլ կուսակցութիւններն իրենց մէջ միաբանելով, ժողովին մէջ քուէից մեծ առաւելութիւն մը ստացած, և ժողովէն դուրս ըրած են պաշտօնէից կողմնակից եղող նորընտիր Պատգամաւորներէն ոմանք՝ անոնց ընտրութեանը մէջ անկանոնութիւն կամ խարդախութիւն եղած ըլլալը պատճառ բերելով։ Այս կերպով Պատգամաւորաց թիւն այնչափ նուազած է, որ կառավարութիւնը ստիպուած է ժողովը 40 օրուան համար ետ ձգել, և մերժուած անդամոց թիւը լեցնելու համար հրամայած է նոր Պատգամաւորներ ընտրել։ Պաշտօնեայք անհիմն կը համարին վերոյիշեալ Պատգամաւորաց ընտրութեանն ապօրինաւոր կամ խարդախեալ ըլլալուն նկատմամբ ժողովին մեծագոյն մասին յառաջ բերած փաստերը, և կը յուսան թէ նոր ընտրուելու Պատգամաւորք պաշտօնէից կողման նպաստաւոր պիտի ըլլան։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Պարսկաստանի մայրաքաղքէն թէհրանէն առնուած հեռագիր մը կ'իմացընէ թէ Պարսից Շահն ամսոյս 19ին յիշեալ քաղքէն ելլելով սկսաւ իր ճամբորդութիւնը դէպ յԵւրոպա։ Կ'ըսուի թէ 80,000 հոգի ներկայ էին Շահին ճամբայ ելլելուն հանդիսաւոր ըլլալու, 12,000 ալ զօրք նոյն առթիւ սպառազինեալ դտնուեցան։ Ամէն աստիճանի հպատակայ ցուցուցած սէրն իրենց վեհապետին՝ շատ ընդունելի և հաճոյ եղաւ անոր։ Շահը տասը կամ տասն և հինգ օր Բէնտ կոչուած տեղը մնալէն ետքը՝ Մայիսի մէկին յառաջ պիտի տանի իր ճամբան դէպ ի Բեդրոսպուրկ։

— Պարսից Շահը թէհրանէն ելլելէն առաջ, տիկնոց համար Շեմսիէ անուամբ պատուոյ նոր կարգ մը հաստատեց։ Առաջին պատուանշանը տրուեցաւ Շահին մօրը։

— Պարսկաստանի Օսմանեան դեսպանը Մինիչի էֆէնտի թէհրան հասած, և Շահէն մեծ պատուով ընդունուած է։

ԱՄԵՐԻԿԱ

Մօտերս Ամերիկայի եղերքը ցամաք զարնուող Ագլանդիգ կոչուած նաւին նաւապետը երկու տարուան համար իր պաշտօնէն հանուած է։ Անոր վարմունքը քննող մանաւանդ՝ նաւին ցամաք զարնելէն ետքը անոր քաջասրտութիւնը և ջանքերը մեծապէս գոված է, բայց մեղադրանաց արժանի համարած է զանի՝ նաւին խորտակուած միջոցին վերը գտնուած չըլլալուն համար։

— Միացեալ Նահանգաց հարաւային կողմը Լուիզիանա կոչուած նահանգին մէկ քաղաքը, Սպիտակ և Սև բնակչաց մէջտեղ մօտերս կռիւ պատահած է, և 100 էն մինչև 200 հոգի, մեծաւ մասամբ Սևերէն, մեռած են։ Կռիւը բղդած է տեղական կառավարութեան պաշտօնատարները ընտրելու նկատմամբ ծագած վէճէ մը։

ՆՈՐԱՏԻՊ ՏԵՏՐԱԿ

«Կ'ՈՒԶԵՄ ՈՐ ՄԵՂՔԵՐՍ ԱՆԿԷ ՉԸՆՉՈՒԻՆ»։ Աւելի չորս էջէ բաղկացեալ տետրակ մըն է որուն մէջ հայր մը կը պատմէ թէ ինչպէս իր որդւոյն միջոցաւ դարձի եկաւ։ Այս փոքրիկ տղուն իր մեղքերուն չնչուելուն նկատմամբ ունեցած անձկութիւնը՝ հօրը միտքն ուղղէց այն միմիայն միջոցին որով մեղքը կրնայ ներուիլ, այն է՝ Քրիստոսի արեանը, և այսպէս այն մարդը յորդորուեցաւ իր մեղացը համար Թողութիւն վնտռտելու միջոցով։ Այս տետրակը կը գտնուի Պոլիս Ֆիլճանճըլար փողոցը, Պայպըլհաուզ կոչուած Ամերիկայոց խանին գրատունը։

ՇՈՒԿԱՅԻ ԳԻՆԵՐ

Ցորեն կարծր Րումելի	քոմը	27—33
,, ,, Անատօլու	,,	32—34
,, կակուղ Րումելի	,,	32—34
Ամերիկայի Բէթրօլ (կաղ)	անուկը	82—85
Պղպեղ սեւ, օխ.		10—10½
Շաքար, փոշի	կինդ	233—236
,, գլուխ	,,	268—278
Ալիւր	,,	240—270
Ձէյթի	օխա	14—17
Թիֆթիկ Լնկլիւրիս	,,	36—40
Երկաթ, ձող	կինդ	112
Երկաթէ նեղ շրջանակ	,,	120—125
,, տախտակ հաստ	,,	188

Ամ. Տպագիր Միութենական Ընկերութեան կողմէն
Խմբագիր Ձ. Ք. Կրին

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Ֆիլճանճըլար փողոց, Ամերգան խան։